

آینده در پیش رو

پاتریک هیریجوین از شرکت سنت پاول ری از مطالعات گسترده‌ای که توسط شرکت مذکور پیرامون بررسی جایگاه بیمه اتکایی در جهان و روند این صنعت در آینده صورت گرفته، خلاصه‌ای تهیه کرده است که در زیر ملاحظه می‌شود.

کل حق بیمه اتکایی دریافتی در جهان برای بیمه‌های غیرزندگی در حال حاضر ۱۰۰ میلیارد دلار می‌باشد که تخمین زده می‌شود این مقدار تا سال ۲۰۱۰ حداقل به ۲۲۰ میلیارد دلار و حداکثر به ۲۶۰ میلیارد دلار برسد. البته مقدار نهایی آن به اقداماتی بستگی دارد که قرار است توسط تعدادی از کشورها صورت بگیرد. این اقدامات در جهت از میان برداشتن محدودیت‌های بازار بر روی بیمه‌گذاران بیمه اتکایی صورت می‌گیرد.

این یافته‌ها نتیجه مطالعات گسترده‌ای است که اخیراً توسط بخش اجرایی شرکت‌های بیمه اتکایی سنت پاول ری در سرتاسر جهان انجام شده است؛ همراه با تخمین دقیق‌تر حق بیمه اتکایی دریافتی در جهان و همچنین پیش‌بینی‌هایی در مورد رشد حق بیمه در درازمدت، این مطالعات شواهدی در اختیار ما قرار می‌دهند که هم چنان که بازارهای بیمه اتکایی به تکامل خود نزدیک می‌شوند بیمه‌گران نیز روز به روز از اتکای خود بر بیمه‌های اتکایی نسبی می‌کاهند و در عوض به سمت بیمه‌های اتکایی مازاد خسارت روی می‌آورند.

سنت پاول ری تقریباً دو سال پیش آمارهای مربوط به بیمه اتکایی در جهان را مجدداً ارزیابی کرد و این بیشتر به خاطر دستیابی به آمارهای معتبرتر در زمینه صنعت بیمه اتکایی در سرتاسر دنیا بود.

بیمه‌گران اتکایی هم چنان که رفته رفته به اواخر این دهه نزدیک می‌شویم استراتژی‌های بازارگانی

اتخاذ شده خود را مورد بازبینی قرار داده‌اند که نیاز به تصویر دقیق‌تری از بازار جهانی بیمه اتکایی و هم‌چنین پیش‌بینی‌های صحیح در مورد میزان پیشرفت بیمه اتکایی و عوامل دیگری که بازار بیمه اتکایی را در دهه آتی متأثر خواهد ساخت، دارند.

البته با کمال تعجب باید اذعان داشت برای یک چنین صنعتی که از نظر اندوخته اطلاعاتی و آماری بسیار غنی است تخمین‌ها و پیش‌بینی‌ها با اصل آن چه که اتفاق افتاد تفاوت داشت؛ یا این که دستیابی به این تخمین‌ها و پیش‌بینی‌ها بسیار سخت و دشوار می‌نمود. مدیریت سنت پاول ری معتقد بود که بدون بررسی اصول بازار یعنی دستیابی به حجم بیمه اتکایی مبادله شده در بازارهای جهانی بیمه‌گران در شناسایی فرصت‌های بازار در آینده و اتخاذ استراتژی‌های مناسب برای دستیابی به این فرصت‌ها دچار مشکل خواهند بود. دو سال بعد سنت پاول ری توانست آمارهای قابل قبولی از صنعت بیمه اتکایی گردآوری کند و نگرش عمیق‌تری نسبت به این صنعت پدید آورد. با دستیابی به این اطلاعات، شرکت بیمه اتکایی سنت پاول ری قادر خواهد بود که موقعیت خود را در بازارهای داخلی بهتر مشخص کرده و استراتژی‌های بازارگانی خود را در طولانی‌مدت با توجه به موقعیت خود در بازار تعیین نماید.

جمع‌آوری اطلاعات

برای حل مشکل اولیه یعنی کمبود اطلاعات موثق در مورد حجم بیمه اتکایی مبادله شده در بازارهای جهانی، سنت پاول ری منابع اطلاعاتی مختلف در دسترس را ارزیابی کرد. برای این منظور آن‌ها ابتدا یک بانک اطلاعات اقتصادی ایجاد کردند.

برای وارد کردن اطلاعات مربوط به هر کشور از اطلاعات منتشر شده توسط بانک جهانی و بانک مرکزی امریکا استفاده کردند و سپس از این بانک اطلاعاتی برای تخمین تولید ناخالص داخلی جهان و

مناطق اصلی مثل اروپای غربی و امریکای شمالی و نیز برای هر یک از کشورها استفاده کردند.

ضمناً یک بانک اطلاعاتی دیگر برای بازار جهانی بیمه‌های غیرزندگی ایجاد کردند که در آن از اطلاعات ۱۲۵ کشور استفاده می‌شد این بانک از سازمان تحقیقاتی دیتامانیتور در امریکا به همراه اطلاعاتی از خدمات اطلاعاتی بیمه آلسکو (یکی دیگر از سازمان‌های تحقیقاتی)، فایننشیل تایمز، انجمن بیمه‌گران انگلیس، کمیته بیمه‌گران اروپا، سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه، سیگما و سیتی بانک تأمین می‌شد.

به داده‌های سازمان تحقیقاتی دیتامانیتور، اطلاعات سازمان نرخ بندی بیمه امریکا، ای. ام. بست به همراه اطلاعات و تحلیل‌های شرکت سنت پاولری اضافه می‌شد. در پایان برای ارزیابی بیشتر یافته‌هایشان از نظر اندازه و حجم بازار بیمه اتکایی، هیأت رئیسه و مدیران شرکت پاولری، اطلاعات به دست آمده را از دیدگاه خودشان و با توجه به تجربیاتشان مورد بررسی قرار می‌دادند.

نصوبی واضح‌تر از بازار کنونی بیمه اتکایی

در اندازه گیری حجم بازار بیمه اتکایی، مقدار تولید ناخالص داخلی جهان ۲۷ تریلیون دلار تخمین زده شده است. بیمه مسؤولیت اموال بدون در نظر گرفتن حق بیمه اتکایی در کل ۲۲۰ میلیارد دلار برآورد شده است و کل حق بیمه دریافتی از بیمه‌های غیرزندگی ۱۰۰ میلیارد دلار تخمین زده شده است. البته قابل ذکر است که این مقدار شامل بیمه واگذار شده به بازار اتکایی خارجی نیز می‌باشد و از مقدار حق بیمه مبادله شده بین بیمه‌گران بیمه‌گران اتکایی از یک گروه که با یکدیگر مشارکت دارند صرف نظر شده است.

اگر اجزاء مناطق نسبت به مقدار کل را در نظر بگیریم، ایالات متحده امریکا با ۳۵ میلیارد دلار

بزرگ‌ترین بازار را به خود اختصاص داده است. با در نظر گرفتن کانادا به عنوان بخشی از امریکای شمالی این ناحیه بیشترین سهم بازار یعنی ۴۱ درصد کل بازار بیمه اتکایی را تشکیل می‌دهد. بازار اروپا نیز با ۳۹ درصد تقریباً به اندازه بازار امریکای شمالی است. و مقدار باقیمانده نیز به شش منطقه دیگر اختصاص می‌یابد. در این میان ژاپن با ۲/۵ میلیارد دلار، استرالیا و نیوزیلند با هم ۲/۵ میلیارد دلار، مابقی شامل آسیا ۷/۵ میلیارد دلار، امریکای لاتین ۵ میلیارد دلار، اروپای شرقی ۱/۵ میلیارد دلار، و افریقا و آسیای میانه جمعاً با ۲ میلیارد دلار هر یک سهمی از بازار را به خود اختصاص داده‌اند. علاوه بر دادن اطلاعاتی در مورد حجم بازار، بررسی بازار جهانی بیمه اتکایی اطلاعات بسیار دیگری را نیز در اختیار ما قرار می‌دهد که نکات زیر را در بازارهای اتکایی اشباع شده در مقایسه با بازارهای در حال توسعه نشان می‌دهد:

- بیمه‌گران ریسک کمتری به اتکاگران واگذار می‌کنند و بیشتر ریسک را خود عهده‌دار می‌شوند.
- به علت صف‌های طولیل بیمه به ویژه صف‌های مربوط به تصادفات، روز به روز نیاز بیشتری به بیمه اتکایی احساس می‌شود.
- در بسیاری از موارد بیمه اتکایی مازاد خسارت به بیمه اتکایی نسبی ترجیح داده می‌شود.
- در مقایسه با بیمه اتکایی اختیاری، روز به روز تقاضا برای بیمه اتکایی نسبی بیشتر می‌شود. به عبارت دیگر در بازارهای در حال توسعه بیمه اتکایی اختیاری قبل از بیمه اتکایی نسبی متقاضی دارد. اما هم چنان که بازار توسعه پیدا می‌کند بیمه اتکایی اختیاری در همین مقدار باقی می‌ماند. در حالی که تقاضا برای بیمه اتکایی اختیاری به عنوان درصدی از تقاضای کل بازار کاهش می‌یابد، تقاضا برای بیمه اتکایی نسبی هم چنان افزایش می‌یابد.

پیش‌بینی بازار بیمه اتکایی در آینده

به موازات این مطالعات هیأت رئیسه سنت پاول ری با استفاده از یکی از ابزارهای تحلیلی که محققان آن را مدل چرخه زندگی می‌نامند در مورد آینده بازار در این رشته از بیمه پیش‌بینی‌هایی کرده‌اند. این رویکرد آینده بازار را بر اساس مقدار رشد اقتصادی مورد انتظار، رشد جمعیت، نرخ ارز و بعضی عوامل دیگر تخمین می‌زند. در این تخمین عواملی چون میزان رشد بازار بیمه اولیه، احتمال خسارت (که موجب می‌شود بیمه‌گران نیاز بیشتری برای رجوع به بیمه اتکایی در خود احساس کنند) و محدودیت‌های بازار مد نظر قرار گرفتند. از میان پیش‌بینی‌های صورت گرفته تخمین زده می‌شود که تا سال ۲۰۱۰ حجم بازار به حدود ۲۲۰ تا ۲۶۰ میلیارد دلار برسد. عواملی چون عدم اطمینان در مورد این که آیا محدودیت‌های بازار در بعضی از کشورها مرتفع خواهد شد یا نه تخمین مقدار نهایی را برای ما دشوار می‌سازد. برای مثال با فرض این که محدودیت‌های کنونی بازار در کشورهای اروپای شرقی و ژاپن کماکان ادامه داشته باشد، مقدار نهایی چیزی در حدود ۲۲۰ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود. البته مطالعات نشان می‌دهد که بیشتر احتمال می‌رود محدودیت‌های بازار در آینده مرتفع خواهد شد و بنابراین مقدار کل حق بیمه دریافتی در بازار به ۲۶۰ میلیارد دلار خواهد رسید.

اگر سناریوی بازار آزاد را در نظر بگیریم، درصدهای واگذار شده با توجه به رشد قابل توجه در ژاپن، آسیا و اروپای شرقی افزایش پیدا خواهد کرد. البته در مورد ژاپن این موضوع که آیا بازار را آزاد در نظر بگیریم یا خیر درصدها به مقدار قابل ملاحظه‌ای تغییر خواهد کرد. در این مطالعه سهم بازار کنونی بیمه اتکایی در ژاپن ۲ میلیارد دلار برآورد شده است (مقدار حق بیمه واگذار شده به اتکاگران خارجی)، اگر محدودیت‌های کنونی ادامه پیدا کند این مقدار نهایتاً تا

۷ میلیارد دلار افزایش پیدا خواهد کرد. اگر بازار، آزاد در نظر گرفته شود این مقدار حتی تا ۳۰ میلیارد دلار نیز خواهد رسید. از میان عواملی که باعث این افزایش می‌شوند، می‌توان از علاقه بیمه‌گران ژاپنی به سرخورداری از پوشش بیمه اتکایی حوادث فاجعه‌آمیز از اتکاگران خارجی نام برد.

طبق برآوردی که از این مطالعات شده انتظار می‌رود که اروپای شرقی رشد قابل توجهی را در سال‌های آتی نشان دهد، یعنی ایجاد یک ارتباط نزدیک‌تر با اتکاگران دیگر مناطق و افزایش دسترسی به بازار داخلی. هم‌چنین یک رشد قابل توجه نیز در امریکای لاتین خواهیم داشت. و البته در این میان بزرگ‌ترین نفع برنده آسیا خواهد بود که ۲۰ درصد از بازار اتکایی جهان را به خود اختصاص خواهد داد و این درصد برابر با ۶۶ میلیارد دلار می‌باشد. در مقایسه با ۷/۵ میلیارد دلاری که در حال حاضر سهم بازار اتکایی آسیا می‌باشد این مقدار رقم بزرگی است. در حقیقت اگر ژاپن نیز در جرگه کشورهای آسیایی به شمار آید منطقه آسیا و اقیانوس آرام در حدود ۳۰ تا ۵۰ میلیارد دلار حق بیمه اتکایی دریافتی را به خود اختصاص خواهد داد که البته باز این مقادیر به آینده بستگی خواهند داشت.

منطقه آسیا و اقیانوس آرام تا دهه بعد ۱ تا ۱ بازار اتکایی جهان را در اختیار خود خواهند داشت. طبق گزارش‌های دریافت شده مقدار حق بیمه اتکایی در مناطق امریکای شمالی و اروپای غربی کاهش پیدا خواهد کرد. از رابطه بین اقتصاد و بیمه در امریکای شمالی و هم‌چنین با استفاده از مدل چرخه زندگی در می‌یابیم که در حال حاضر صنعت بیمه کاملاً در امریکای شمالی نفوذ پیدا کرده است. هم‌چنین برای دستیابی به رشد بیشتر نیازمند به افزایش فعالیت بیمه در این منطقه می‌باشیم. با توجه به حجم کنونی بازار

تجربه آزادسازی و خصوصی سازی صنعت بیمه در کشورهای در حال توسعه ای نظیر چین برای کشورهای دیگری که در صدد فراهم آوردن مقدمات قابلیت رقابت صنعت بیمه خود در عرصه جهانی خدمات مالی هستند، بسیار ارزشمند است. تقویت نقش نهاد قانونی برای نظارت بر بازار بیمه در کنار افزایش اختیارات شرکت های بیمه دولتی، حائز اهمیت بالایی است که قبل از شروع به آزادسازی در این کشورها ضرورت آن توسط مسئولین ذیربط احساس می شود، در کنار خصوصی سازی، ارتقاء نقش مذکور پی گیری و حتی در کشورهای صنعتی با بازار توسعه یافته بیمه، این امر به منظور پاسخگویی به تحولات سریع در بازارهای مالی و بیمه تعقیب می شود.

تازه های جهان بیمه

بازار بیمه چین و هنگ کنگ

آماده سازی برای یک جهش بلند

توان بالقوه چین به عنوان یک بازار سودآور برای بیمه گران اتکایی به طور طبیعی توجه شرکت های خارجی را برای توسعه بازارهای جدید به خود جلب کرده است. علیرغم تعداد نسبتاً اندک امتیازاتی که به بیمه گران بین المللی اعطا شده است، تلاش های دولت چین برای ایجاد یک بنیان مستحکم برای توسعه بازار بیمه در آینده موجب تشویق شرکت ها برای حضور فعال تر شده است.

قانون بیمه، که در اول اکتبر سال ۱۹۹۵ به مورد اجرا گذاشته شد سعی در ارائه یک مبنای قانونی و نظارتی با ثبات داشت تا از این طریق بازار بیمه در چین به طور صحیح و سالم مقررات زدایی شود. به طور مثال، در این قانون ثبت نام کارگزاران بیمه ای

اجباری شده است و نیز بین رشته های بیمه عمر و غیر عمر تفکیک دقیقی صورت گرفته است.

با این وجود، احتمال این که این مقررات بیمه به عنوان کلام آخر مقامات تصمیم گیرنده مرکزی قلمداد شود، اندک است. انتقال سریع چین در نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ از یک اقتصاد برنامه ریزی شده تحت هدایت دولت به یک اقتصاد بازار میلیون ها نفر از کارگران و خانواده های آنان را، که قبلاً تحت حمایت دولت قرار داشتند در معرض بیکاری قرار داد، به ویژه این امر از طریق پیشنهاد پایان مراقبت های بهداشتی که تأمین مالی آن بر عهده دولت قرار دارد برای نیروی کار مناطق شهری تشدید شده است. در دسامبر ۱۹۹۸ وزیر کار و تأمین اجتماعی اعلام کرد که این گونه مراقبت های بهداشتی در پایان سال ۱۹۹۹ کنار گذاشته خواهد شد.

دوره حذف تدریجی پرداخت یارانه های دولتی برای بخش مراقبت های بهداشتی در اوایل سال ۱۹۹۹ آغاز گردید و بلافاصله هزاران هزار شرکت را در سطح ملی تحت تأثیر قرار داد. یک برنامه گسترده بیمه درمان خصوصی به دنبال در دست گرفتن کنترل کسادی می باشد، ولی این طرح جدید یک مسؤلیت بسیار بزرگ بوده و روشن است که ساختار بیمه در سطح ملی و محلی لازم است تا حد امکان غیر قابل نفوذ باشد.

بحران در بازارهای مالی در آسیای جنوب شرقی - که منجر به ادغام تعداد زیادی از شرکت های بیمه در سراسر منطقه، و تجدید ساختار یا در بسیاری از موارد تعطیلی آنها گردید - باعث شده تا دولت چین به این نتیجه برسد که کنترل ریسک ها ممکن است نتایج نامطلوبی در پی داشته باشد.

بنابراین دولت وظیفه نظارت بر فعالیت های بیمه ای را از «بانک خلق چین» (People's Bank of China)، که دارای مسؤلیت های زیادی است، منتزع کرده، و یک نهاد جدید نظارتی با نام